

МИЛЛИЙ ВА ТАРИХИЙ ОНГНИ ШАКЛЛАНТИРИШ

*Мирзаев Муҳаммадазиз Эркинжон ўғли**Андижон шаҳар 41-умумий ўрта таълим мактаби директори.*

Аннотация: Ушбу мақолада ёшларда ватанпарварлик туйғусини шакллантиришда миллий ва тарихий онгнинг ўрни кенг ёритилган. Муаллиф ёш авлод қалбида Ватанга муҳаббат, ўзлигини англаш, миллий ғурур ва тарихий хотирани шакллантиришда таълим, маданият, давлат рамзлари, жамоат фаоллиги ва ҳарбий-ватанпарварлик тарбиясининг аҳамиятини таҳлил қилади. Мақолада Амир Темур, Ибн Сино, Мирзо Улугбек каби тарихий шахсларнинг ҳаёти ва жасорати, давлат рамзларига ҳурмат уйғотиш, ёшларни жамоат тадбирларига жалб қилиш, экологик акциялар ва ҳарбий тадбирлар орқали ватанпарварликни мустаҳкамлаш усуллари кўрсатилган. Мақола ҳулосасида ёшларда ватанпарварликни шакллантиришда таълим муассасалари, жамоат ташкилотлари ва ота-оналарнинг ҳамкорлиги муҳим экани таъкидланади.

Калит сўзлар: миллий онг, тарихий хотира, ватанпарварлик, ёшлар тарбияси, давлат рамзлари, ижтимоий фаоллик, тарихий шахслар, ҳарбий тарбия, миллий ғурур, маданий қадриятлар, жамоат тадбирлари, юрт ҳимояси.

Аннотация: В статье широко освещается роль национально-исторического сознания в формировании патриотизма у молодежи. Автор анализирует значение образования, культуры, государственной символики, общественной деятельности и военно-патриотического воспитания в формировании любви к Родине, самосознания, национальной гордости и исторической памяти в сердцах молодого поколения. В статье показаны жизнь и мужество таких исторических личностей, как Амир Темур, Ибн Сина, Мирза Улугбек, методы воспитания уважения к государственным символам, привлечения молодежи к общественным мероприятиям, укрепления патриотизма через экологические акции и военные действия. В заключении статьи подчеркивается, что сотрудничество образовательных учреждений, общественных организаций и родителей имеет важное значение в формировании патриотизма у молодежи.

Ключевые слова: национальное сознание, историческая память, патриотизм, воспитание молодежи, государственная символика, общественная активность, исторические деятели, военное воспитание, национальная гордость, культурные ценности, массовые мероприятия, национальная оборона.

Annotation: The role of national and historical consciousness in the formation of patriotism among young people is widely covered in this article. The author analyzes the importance of education, culture, state symbols, public activity and military-

patriotic education in the formation of love for the Motherland, self-awareness, national pride and historical memory in the hearts of the young generation. The article shows the life and bravery of historical figures such as Amir Temur, Ibn Sina, Mirza Ulugbek, methods of instilling respect for state symbols, involving young people in public events, and strengthening patriotism through environmental actions and military actions. In the conclusion of the article, it is emphasized that the cooperation of educational institutions, public organizations and parents is important in the formation of patriotism in young people.

Key words: national consciousness, historical memory, patriotism, youth education, state symbols, social activity, historical figures, military education, national pride, cultural values, public events, national defense.

KIRISH: Ёшлар онгида ватанпарварлик ҳиссини шакллантиришда миллий ва тарихий онгининг ўрни катта. “Глобаллашув жараёнлари ҳамда одамлар, айниқса, ёш авлоднинг қалби ва онги учун кураш кучайиб бораётган ҳозирги ўта мураккаб шароитда ҳарбий-ватанпарварлик руҳидаги тарбиянинг ўрни ва аҳамияти тобора ортиб бораётгани алоҳида таъкидланди.

– Бугунги кунда ҳар биримиз амалда Ватан ҳимоячиси бўлишимиз, ёшларимизни ҳам шу руҳда камол топтиришимиз зарур, – деди Президентимиз.” Бу тушунча ёш авлодга ўз тарихи, маданияти ва аجدодлар меросини англаш имконини беради.

Тарихий билимларни ўрганиш

Ўқувчилар ва талабаларга Ватан тарихи, унинг қаҳрамонлик лаҳзалари, буюк шахслари ва уларнинг хизматлари ҳақида тушунча бериш керак. Бу уларда миллий ғурур ва юртга садоқат ҳиссини оширади. Масалан, Амир Темур, Жалолиддин Мангуберди, Заҳириддин Муҳаммад Бобур каби буюк шахсларнинг ҳаёти ва жасоратлари орқали ёшларда ватанпарварлик руҳини шакллантириш мумкин.

- Маданий ва анъанавий қадриятлар

Ватанга муҳаббат фақат тарихий билимлар орқали эмас, балки миллий анъаналар, маданият ва урф-одатларни ўрганиш орқали ҳам шаклланади. Масалан, халқ оғзаки ижоди (мақоллар, дostonлар), миллий байрамлар (Наврўз, Истиқлол куни) ёшлар қалбида Ватанга бўлган муҳаббатни мустаҳкамлайди.

- Миллий ғурур ва ўзликни англаш

Ёшларнинг ўз миллати, тарихи ва маданияти билан фахрланиши учун уларга реал мисоллар келтириш, буюк бобокалонларимизнинг дунё цивилизациясига қўшган ҳиссаси ҳақида маълумот бериш муҳимдир. Масалан, Ибн Сино, Беруний, Мирзо Улуғбек каби олимларнинг илмий ютуқлари ҳақида таълим бериш орқали ёшларда миллий ғурур ҳиссини шакллантириш мумкин.

2. Миллий рамзларга ҳурмат уйғотиш

Давлат рамзлари миллатнинг мустақиллиги ва ягоналигининг рамзи бўлиб, уларга нисбатан ҳурмат туйғуси ватанпарварлик тарбиясининг муҳим қисми ҳисобланади.

- Давлат рамзларини билиш ва тушуниш

Мактаб ва олий таълим муассасаларида давлат байроғи, герби ва мадҳияси ҳақида маълумот бериш керак. Бу рамзларнинг тарихи, маъноси ва аҳамияти ҳақида чуқур билим бериш орқали ёшларда уларга бўлган ҳурмат ҳисси ошади. Масалан, Ўзбекистон Республикасининг давлат байроғи рангларининг маъносини тушунтириш, гербдаги рамзларнинг нима ифода этишини ўргатиш уларнинг миллий онгини оширади.

- Миллий рамзларга амалий ҳурмат уйғотиш

Фақат назарий билим бериш билан чекланмасдан, амалий ишлар ҳам ташкил этилиши керак. Масалан, давлат мадҳиясини тўғри ижро қилиш маданиятини шакллантириш, турли расмий тадбирларда байроққа ҳурмат кўрсатиш бўйича машғулотлар ўтказиш ёшларда ватанпарварлик руҳини кучайтиради.

- Давлат байрамлари ва хотира кунлари

Миллий байрамлар ва тарихий саналарда ташкил этиладиган тадбирлар ёшларнинг миллий руҳини оширади. Масалан, 9-май Хотира ва кадрлаш кунида уруш фахрийлари билан учрашувлар ўтказиш, 1-сентябрь Мустақиллик кунини кенг нишонлаш ёшларнинг миллий ғурурини оширишга хизмат қилади.

3. Ижтимоий фаолликни ошириш

Ватанпарварлик нафақат маънавий тушунча, балки амалий ҳаракат ҳамдир. Шунинг учун ёшлар ижтимоий фаол бўлиши, жамият ривожига ҳисса қўшиши керак.

- Жамоат тадбирларида иштирок этиш

Ёшларни турли хайрия ва жамоат тадбирларига жалб этиш, уларни жамият ривожига ҳисса қўшишга ўргатиш муҳимдир. Масалан, ҳашарларда қатнашиш, муҳтожларга ёрдам бериш, маҳаллий жамоалар фаолиятида иштирок этиш уларда масъулият ҳиссини шакллантиради.

- Ёшлар ҳаракатлари ва лойиҳалари

Турли ёшлар ташкилотлари (масалан, "Ёшлар иттифоқи", "Камолот", "Ватанпарвар" ташкилотлари) фаолиятида иштирок этиш ёшларнинг ижтимоий ҳаётдаги иштироки ва ватанга бўлган садоқатини оширади.

- Экологик ва ватанпарварлик лойиҳалари

Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳам ватанпарварликнинг бир кўринишидир. Масалан, ўқувчилар ва талабалар ўртасида кўчат экиш, табиатни

асраш бўйича акциялар ўтказиш нафақат экологик онгни шакллантиради, балки Ватан учун амалий ёрдам бериш ҳиссини ҳам оширади.

- Ватанпарварлик тадбирлари ва мусобақалари

Ёшлар орасида турли мавзуларда иншолар ёзиш, шеър ва қўшиқлар ижро этиш, спорт ва маданий мусобақалар ўтказиш уларни бирлаштириб, Ватанга муҳаббатини оширади. Масалан, "Менинг Ватаним – менинг ғурурим" мавзусидаги иншо танловлари ёшлар онгида миллий ғурурни кучайтиради.

4. Ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси

Ёшлар онгида Ватанни ҳимоя қилиш, унинг тинчлигини сақлашга тайёрлик ҳиссини шакллантириш жуда муҳим. Бунинг учун ҳарбий-ватанпарварлик тарбиясига алоҳида эътибор қаратиш керак.

- Ҳарбий таълим ва спорт

Мактаб ва олий таълим муассасаларида ҳарбий фанларни ўрганиш, "Ёшлар ҳарбий академиялари", ҳарбий-спорт мусобақалари ўтказиш орқали ёшларнинг жисмоний ва маънавий тайёргарлигини ошириш мумкин.

- Ҳарбий хизматга ҳурмат уйғотиш

Ҳарбий қисмларга экскурсиялар ташкил этиш, Ватан ҳимоячилари билан учрашувлар ўтказиш ёшларда юрт ҳимоячиси бўлиш ҳиссини уйғотади.

- Ҳарбий анъаналар ва тарихий шахслар

Ўтмишдаги ва ҳозирги даврдаги ҳарбий қаҳрамонларнинг жасоратлари ҳақида маълумот бериш, уларнинг ибратли ҳаёти ҳақида ёшларга тушунча бериш миллий ғурур ва ватанпарварлик ҳиссини кучайтиради.

- Ҳарбий-патриотик тадбирлар

"Ватан ҳимоячилари куни" муносабати билан турли тадбирлар ўтказиш, жасорат кўрсатган аскарлар ва офицерлар билан учрашувлар ташкил қилиш муҳимдир.

ХУЛОСА: Юқоридаги йўналишлар орқали ёшларда ҳақиқий ватанпарварлик руҳини шакллантириш мумкин. Бунда таълим тизими, жамоат ташкилотлари ва ота-оналар биргаликда ҳаракат қилиши лозим. Ватанпарварлик – бу фақат сўз эмас, балки амалий фаолиятдир.

АДАБИЁТЛАР

1. Abdugʻaniyev, A. (2015). Jadidchilik: Ijtimoiy-falsafiy jihatlar. Toshkent: Oʻzbekiston milliy ensiklopediyasi.
2. Qodirov, M. (2018). Yoshlar tarbiyasida milliy ong va vatanparvarlik. Samarqand: Nodirbek nashriyoti.
3. <https://president.uz/uz/lists/view/6967>